

BUITEN

20^E JAARGANG N^O. 7.

ZATERDAG 13 FEBRUARI 1926.

Foto C. Steenbergh.

DE FUNDATIE DER VROUWE VAN RENSWOUDE AAN DE OUDE DELFT TE DELFT.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE VINGER VAN HET NOODLOT, door HEADON HILL (7)	BLZ. 74
DE AANBIJDING VAN VEERE, (GEÏLL.), door A. L.	BLZ. 76
DE FUNDATIE DER VROUWE VAN RENSWOUDE TE DELFT, (GEÏLL.), door RO VAN OVEN	BLZ. 73, 77—80
OOSTERSCHE MOMENTEN (VERVOLG), door MAURITS WAGENVoort	BLZ. 79
ZUID-AFRIKAANSCH NATUURSCHOON (GEÏLL.), door F. S. B.	BLZ. 80—81
HET MOENS-HOFJE TE AMSTERDAM (GEÏLL.), door J. C. WAAL	BLZ. 81—82
OVER DE SNEEUW EN OP HET IJS, door J. J. F. SCHILT	BLZ. 82
EEN WESPENNEST, (GEÏLLUSTREERD)	BLZ. 83
KONINGEN IN BALLINGSCHAP, door CHARLES G. D. ROBERTS (3)	BLZ. 83
OP GROOTVADERS SCHOOT (ILLUSTRATIE)	BLZ. 84

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers **Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam**, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE VINGER VAN HET NOODLOT

door

HEADON HILL.

7)

DE slag was raak. Zich bewust van haar onschuld, had Kathleen kunnen lachen om die lage insinuatie, maar zij was geschokt door de wetenschap dat haar neef wist wat er dien avond gebeurd was. Niets wetend van Mrs. Coningsby's spionage, had zij geloofd dat niemand haar had zien vertrekken op dien tocht naar de bosschen.

„Jij gemeene vent!” riep haar frissche, jonge stem. „Het ware verhaal van dien nacht zou jou veel meer kwaad kunnen doen dan mij. Je weet heel goed wat Kapitein Slater en ik trachtten te ontdekken en hoe je plannen gedwarsboomd werden, toen je hoorde dat wij je volgden. Je hebt ten slotte gezorgd dat niemand je verdacht, toen je moed genoeg bij elkaar hebt geraapt om je te voegen bij je eigen troep, bestaande uit je ondergeschikten; maar binnen eenige dagen zal ik in staat zijn, de wereld — en ook de politie — heel wat meer omtrent jou te vertellen. O, Norman, je komt juist op tijd”.

Dit laatste was gericht tot Kapitein Slater, die den salon was binnengetrepen. De jonge militair, die nu in zijn element was, begreep den toestand met een enkelen blik. De trillende lippen van het meisje dat hij liefhad en haar roode kleur; de brutale houding van den grooten kerel, vertelden hem alles. Hier was genoeg materiaal voor een flinke vechtpartij. Nu was zijn kans gekomen om de kracht van zijn spieren te toonen.

„Waarvoor ben ik op tijd gekomen? Wat is er aan de hand?” vroeg hij rustig en liet zijn doordringenden blik op den baronet rusten.

Met enkele woorden vertelde Kathleen hem hoe haar neef haar een huwelijksaanzoek had gedaan en beschreef ze in Dudley's eigen woorden het alternatief waarmee hij haar had bedreigd in geval van haar weigering.

Norman luisterde, tot het onaangename verhaal was ge-

eindigd, en toen begon een tooneel, zooals Lady Marrables deftig salon nog nooit had aanschouwd. Normans aanval was als die van een woedenden stier, en het zou zijn eigen ondergang geweest zijn als Glenister op de hoogte was geweest van de kunst van zelfverdediging. Hij zag al spoedig in, dat hij te ver zou gaan in zijn drift, en er zelf het slachtoffer van zou worden. Hij ging dus met meer overleg te werk en twee of drie mokerslagen welke de veel zwaardere man op hem richtte, troffen slechts de ijle lucht en een woest gevecht begon. Sir Dudley waggelde de kamer door, schopte meubelen omver, trapte tegen de laag-hangende schilderijen, terwijl zijn lenige tegenpartij hem op alle deelen van zijn lichaam aanviel. Hij vloekte hijgend en eindelijk viel hij neer op het einde van de sofa. Norman gaf hem een harden schop.

„Ziezoo, jij zwijn!” zei de overwinnaar. „Dat zal je leeren!”

Maar voor hij kon omschrijven welke les Sir Dudley geleerd moest hebben, werd de deur geopend en een man kwam haastig binnen. Hij droeg bakkebaarden en een snor, en was gekleed in een stel tweedehands-kleeren, die hem volstrekt niet het voorkomen van een gentleman gaven. Hij leek heelemaal niet op den glad geschoren geestelijke, die ten behoeve van de Zending onder de Zwartvoet Indianen een bezoek op Beechwood Grange had gebracht. Zijn stem leek meer op het knallen van een zweep dan op de zalvende tonen van den „Eerw. Mr. Branson”.

„Neemt u mij niet kwalijk”, zei de nieuw aangekomene. „Ik ben Inspecteur Wagge, van de Recherche, Schotland Yard, en hier gekomen om eenige inlichtingen te vragen. De meid die de deur voor mij opende, was verschrikt door een gevecht dat, zooals zij zeide, aan den gang was, en toen ik zei wie ik was, vertelde zij mij dat ik maar naar boven moest gaan. Hebben de heeren ruzie? Waarover gaat de twist?”

Sir Dudley trachtte zijn waardigheid te herkrigen.

„Mijn nicht, Miss Glenister, heeft mij beschuldigd haar broer te hebben vermoord en deze heer heeft haar partij getrokken”, antwoordde hij. „Als u belast zijt met de Beechwood zaak en haar meening deelt, dan ben ik geheel tot uw beschikking, ofschoon ik van meening was dat de jury mij had vrijgesproken”.

„Kom, kom”, zei de inspecteur kalmeerend. „Ge zet er al len teveel spoed achter en ik zal daaraan niet meedoen. Het is beter weer vrede te sluiten. Ik heb geen bevel tot gevangenneming of eenige aanwijzing om daartoe over te gaan. Het eenige wat ik verlang is, dat Miss Glenister een of twee data verifieert, welke door de plaatselijke politie aan de Yard zijn opgegeven”.

„Hetgeen vermoedelijk beteekent, dat de zaak niet is afgedaan?” zei Sir Dudley, terwijl hij zijn gekreukelde das en boord voor den spiegel boven den schoorsteenmantel recht trok.

„Geen enkele onopgeloste misdaad is ooit afgedaan”, antwoordde Inspecteur Wagge. „Maak u niet ongerust, mijnheer. U kunt altijd een aanklacht wegens laster indienen, wanneer deze jonge dame u beschuldigt, en ofschoon het ietwat buiten de lijn van mijn gewoon werk ligt, zou ik dezen heer kunnen arresteren als u hem wenscht aan te klagen wegens geweldpleging”.

Zijn handschoenen en zijn gedeukten hoogen hoed opnemend, liep Sir Dudley naar de deur. Met zijn hand aan den knop keerde hij zich om.

„Geen uwer voorstellen is naar mijn zin”, sprak hij. „Als ik terug sla, zal ik harder treffen”.

Maar toen hij weer op straat was, stierf zijn plotselinge moed weer weg.

„Ze kunnen allemaal naar den duivel loopen”, gromde hij. „Ik ben benieuwd hoeveel Simon die wilde kat heeft verteld. Wat het ook was, zij zal het dien detective overbrengen. Ze zal heel wat te verantwoorden hebben als ik haar eenmaal in mijn macht heb”.

NEGENDE HOOFDSTUK.

MAUD BLAIR.

Nadat Sir Dudley woedend het huis van Lady Marrables had verlaten, veranderde Inspecteur Wagge's luchthartig optreden in officieele strengheid.

„Het is een vergissing zelf de wet in handen te willen nemen”, zei hij onpartijdig tot de beide schuldigen.

Kathleen lachte hem vriendelijk toe.

„Mijn neef trachtte mij te dwingen tot een huwelijk met hem”, sprak zij, „en een van zijn redenen was dat hij daardoor

de verdenking, die op hem rust, tot zwijgen zou brengen. Ik — en kapitein Slater, die juist binnenkwam — namen hem dit natuurlijk hoogst kwalijk”.

„Juist, juist”, zei Wagge. „Ik vermoed, Miss Glenister, dat u verloofd zijt met Kapitein Slater?”

Kathleen keek van terzijde naar haar minnaar. De aframingeling die hij zooeven haar brutalen bloedverwant had gegeven, had haar eerbied ingeboezemd voor den sterken arm, en daar zij altijd het voornemen had gekoesterd hem gelukkig te maken, scheen dit oogenblik haar hiertoe zeer geschikt.

„Ja”, sprak zij zedig. „Kapitein Slater en ik zijn verloofd. Maar de trouwdag is nog niet bepaald”.

Inspecteur Wagge maakte een lichte buiging en sprak toen snel: „En nu de ware reden van mijn bezoek, Miss Glenister”.

Hij haalde uit zijn portefeuille een portret in visite-formaat en hield voor het oogenblik de beeltenis verborgen.

„Ik ben naar Beechwood geweest en heb eenige vragen gedaan, die niet heel openhartig zijn beantwoord en ik hoopte dat u mij de noodige inlichtingen zoudt willen geven”.

„Ik zal u alles vertellen wat ik kan”, was het antwoord.

„Had de opperhoutvester van uw vader, John Grimes, een mooie dochter?”

„Sally”, zei Kathleen. „Ja, zij was heel mooi”.

Wagge liet nu het portret zien zonder het uit handen te geven. „Is zij dat?” vroeg hij.

„Dat is zeer zeker Sally Grimes”, antwoordde Kathleen zonder eenige aarzeling.

„Ik verlang geen onaangename herinneringen op te rake-len behalve in uw eigen belang”, vervolgde de detective. „Heeft uw broeder George, wiens lot wij trachten op te helderen, Miss Grimes eenige attentie bewezen? Niet ernstig, natuurlijk, maar de soort van bewondering welke een jonge gentleman mag betoonen aan een landelijke schoone, die hij dagelijks ziet?”

„Neen”, zei Kathleen lachend. „Als u tracht mijn broeder de rol te laten vervullen van den brutalen verleider uit de oude romans, dan slaat u den bal glad mis, Mr. Wagge. George plaagde Sally — hij had haar als kind reeds gekend — maar als er iets tusschen hen bestond, had hij het al heel slim moeten aanleggen. En zoo iemand was hij niet”.

„Ik kan dat van een broer van u ten volle begrijpen, Miss”, zei Wagge met ietwat plumpe vleierij. „Kunt u ook namen noemen van andere bewonderaars dezer jonge dame?”

Kathleen dacht na, maar zij kon zich met betrekking tot Sally Grimes geen enkele landelijke hofmakerij herinneren. Het meisje had Beechwood verlaten tusschen den datum van George's vertrek naar Amerika en Sir Philips dood, en niets was bekend van de plaats waarheen zij was gegaan. Een gerucht was in het dorp verspreid dat zij was getrouwd, maar John Grimes en zijn vrouw hadden dit nooit bevestigd. Als er van hun dochter gesproken werd, waren zij zoo gesloten als oesters.

De inspecteur stond op om heen te gaan en Norman was al blij in het vooruitzicht van de bevestiging van de verklaring die zijn meisje had gedaan, zoodra zij alleen zouden zijn. Maar Kathleen zelf stelde dat heugelijke feit nog uit.

„Gaaf u nog niet heen, Mr. Wagge”, vroeg zij. „Het is nu mijn beurt om te spreken. Ik had juist een anderen bezoeker laten heengaan, toen Sir Dudley kwam. Mijn neef zag hem toen hij weg ging en misschien had dit hem zoo woest gemaakt. Het was een zekere Mr. Simon Trickey, vroeger klerk op het kantoor van Coningsby en Glenister, toen Sir Dudley aan de Beurs was. Hij heeft mij eenige dingen verteld en hij heeft beloofd mij nog meer te vertellen”.

„En de „eenige dingen”, die hij u heeft verteld, Miss Glenister?” vroeg Wagge vleierend.

„Simon Trickey”, vervolgde Kathleen, „werd naar Amerika gezonden om mijn broer George te vinden eenigen tijd nadat deze daarheen was gegaan, en hij vond hem — te Lone Wolf City, Montana”.

„De plaats waar uw rechtsgeleerden later het bewijs van zijn dood hebben gekregen?”

„Ja. Het was niet veel meer dan een goudvelverskamp”.

„Voor wij verder gaan”, zei de inspecteur peinzend, „zou het wel goed zijn de dingen te beschouwen in hun juiste volgorde. Hoe lang voor uw vaders dood is uw broer van huis naar Amerika vertrokken?”

„Ongeveer een jaar”, antwoordde Kathleen.

„Heeft Trickey u den datum genoemd van de reis die hij voor Sir Dudley heeft ondernomen?”

„Het was ongeveer een maand na mijn vaders dood, terwijl de erfopvolging hangende was door Georges afwezigheid”.

„Hm! Het zou heel natuurlijk zijn wanneer de volgende erfgenaam nieuwsgierig was naar de verblijfplaats van uw broer”, zei Wagge. „Hoeveel tijd verliep tusschen Trickey's reis naar de Vereenigde Staten en het verschijnen van het bericht dat de rechtsgeleerden op het spoor bracht?”

„Zoover ik mij kan herinneren ongeveer acht maanden”, zei Kathleen na eenig nadenken. „Parkins en Parkins in Lincoln's Inn zouden u de juiste data kunnen opgeven”.

„Juist, en ik zal ze gaan bezoeken. Maar nu, Miss Glenister, komen wij tot een zeer belangrijke factor. Heeft Trickey u verteld wat er gebeurde toen hij Mr. of beter gezegd Sir George Glenister ontdekte? Heeft hij hem het overlijden van zijn vader meegedeeld en zichzelf voorgesteld als den afgezant van uw neef?”

„Volgens zijn eigen mededeeling heeft hij dat niet gedaan”, antwoordde Kathleen. „Hij zegt dat hij volgens Dudley's instructies geen contact zocht met George, maar zijn patroon in Londen telegrafisch verslag gaf. Binnen acht en veertig uur had hij een telegrafisch antwoord, waarin hem bevolen werd onmiddellijk naar Engeland terug te keeren zonder met mijn broer gesproken te hebben. Hij gehoorzaamde dit bevel, en toen hij weer op het kantoor kwam, vertelde Dudley hem dat hij de zaak verder per brief zou behandelen”.

„En dat is alles wat Mr. Trickey u heeft onthuld?”

„Tot nu toe wel”, zei Kathleen. „Maar hij gaf te kennen, dat hij nog meer wist en dat hij nog iemand anders wilde raadplegen voor hij het kon meedeelen. Hij gaf mij zijn adres, 16, Lipscombe Road, Brixton, en hij vroeg mij daar morgen te komen”.

Inspecteur Wagge greep zijn hoed.

„Dank u, Miss Glenister”, sprak hij. „Mijn bezoek hier is niet vruchteloos geweest. Ik hoop nogmaals het genoegen te hebben, nadat u in Brixton zijt geweest. U kunt mij altijd telefoneeren naar Scotland Yard als er iets mocht gebeuren”.

Buigend verliet hij de kamer en ging de trap af naar de hal, waar het kamermeisje bij de voordeur stond.

„Een storm in een glas water”, zei hij toen zij de deur voor hem opende. „Volstrekt geen reden om ongerust te zijn. Dergelijke kleine oneenigheden komen in de deftigste kringen voor”.

„In deze is het nog nooit voorgekomen en als het weer gebeurt, zoek ik een andere betrekking”, was het norsche antwoord. „Het is ongepast om van Milady's huis een soort van Sportclub te maken”.

De vrolijke lach van den detective veranderde in een grimmigen glimlach zoodra de deur achter hem gesloten was en hij op het trottoir stond te wachten op een vrije taxi. Wel-dra kwam er een aan en het jonge paar in Lady Marrable's salon zou heel verrast geweest zijn door het adres dat hij den chauffeur gaf — 16, Lipscombe Road, Brixton.

„Met alle respect voor Miss Glenister”, mompelde hij, terwijl hij ging zitten, „zal het zakelijker zijn wanneer ik Mr. Simon Trickey onverhoeds bezoek en een onderhoud met hem heb vóór haar. Het element van verrassing is meer dan de halve overwinning bij het verslaan van iemand, die zonder eenigen twijfel een schurk is”.

Het oordeel van den inspecteur was van zijn standpunt bezien in het algemeen zeer juist, maar hier was het de inspecteur en niet de schurk, die dezen keer de verrassing zou krijgen, ofschoon hij ervoor een vergoeding kreeg, die zijn hoogste verwachtingen overtrof. De taxi stopte voor een vrij staande villa met keurige gordijnen in een rustige dorpsstraat. Wagge stapte uit en schelde, waarna een zeer net dienstmeisje opendeed. De huiselijke omgeving van Mr. Simon Trickey was niet wat de detective had verwacht, nadat hij een vluchtigen blik op den ex-klerk had geworpen in de bibliotheek te Beechwood Grange.

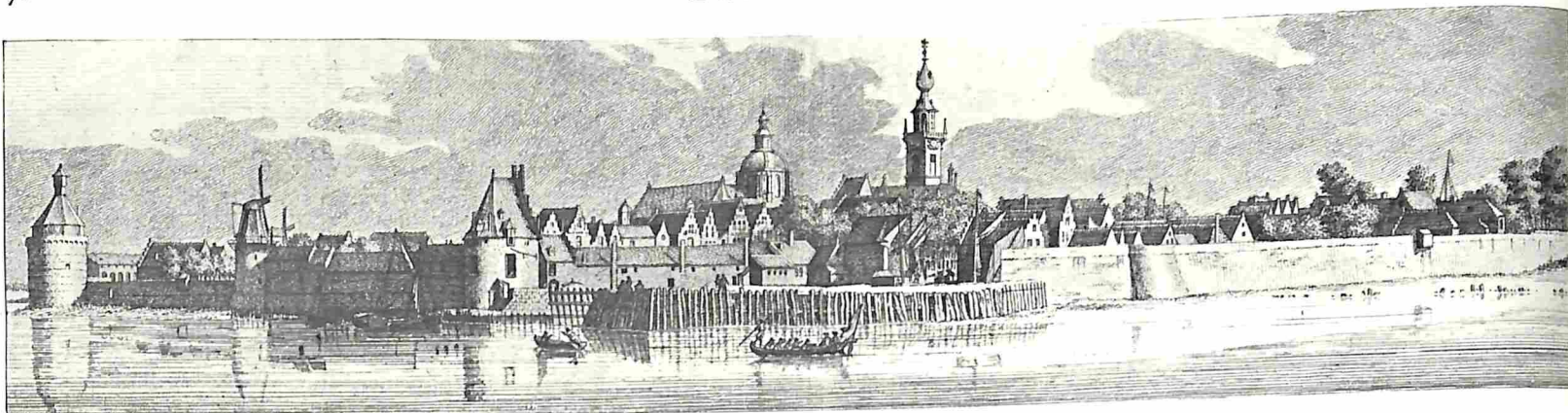
„Is Mr. Trickey thuis?” vroeg hij. Het meisje was blijkbaar verbaasd door die vraag, alsof die heel ongewoon was. Werktuigelijk begon zij de deur voor den bezoeker te sluiten.

„Neen”, sprak zij, „meneer komt nog in geen uren — waarschijnlijk eerst na middernacht. Als je een kameraad van 'm bent, zal je dat wel weten”.

„Is Mrs. Trickey thuis?” zei Wagge op goed geluk.

De meid stond met open mond, maar haar antwoord werd haar uit den mond gerukt door een schitterende verschijning in een geel zijden kimono, die haar op zij duwde en haar plaats bij de deur innam.

(Wordt vervolgd).

GEZICHT OP VEERE IN DE 18DE EEUW.

DE AANBIDDING VAN VEERE.

MARKEN en Volendam staan als no. 1 op het programma van den vreemdeling, die het „echte”, grappige Holland van de klompen, pofbroeken en wijde rokken wil zien, en als hij, zooals dikwijls het geval is, heeft „to do Holland” in één of twee dagen, schiet er voor het minder-echte Holland meestal niet veel tijd over. Wel wordt het — tenminste voor Hollanders — veel aantrekkelijker en niet minder karakteristieke Zeeland niet geheel door den haastigen buitenlandschen toerist vergeten, als hij met een der booten van de maatschappij „Zeeland” is overgevaren, en te Vlissingen voor ’t eerst den grond van ons vaderland betreedt. Maar kudden vreemdelingen, als jaarlijks naar Marken en Volendam trekken, overstroomden Zeeland, en in ’t bijzonder „Zeeland’s tuin”, Walcheren, niet. ☼ Toch ligt op Walcheren een plaatsje, dat op fijner-voelende vreemdelingen een groote aantrekkingskracht uitoefent. ’t Is Veere, „the most charming of all the dead sea cities of Holland”, zooals een Engelschman het heeft genoemd. En dat Veere bewonderaars heeft, zij ’t bij lange na niet in zulk een groot getal als Marken en Volendam, blijkt wel uit wat een Engelsche teekenaar aan een zijner landgenooten toevoegde toen deze zeide in Holland geweest te zijn doch niet te Veere: „Neem een plaats op de eerste stoomboot de beste en ga naar Veere, want als gij Veere niet gezien hebt, dan hebt ge Holland niet gezien”. ☼ Overdreven, denkt de nuchtere Hollander. Maar hij erkenne, dat de bekoring die van Veere uitgaat, van hooger orde is dan de befaamdheid van Marken en Volendam. Dáár kijkt men geamuseerd naar grappige houten huisjes en nog grappiger visschers, vrouwen en kinderen, te Veere is er van amusement in ’t geheel niet, van kijken naar bezienswaardigheden nauwelijks sprake — want Veere heeft slechts enkele bezienswaardigheden, juist genoeg om den bezoeker te vertellen dat hij in een doode stad vertoeft —, te Veere mijmert men over de vergankelijkheid van al het aardsche, die zich juist in de doode steden zoo treffend openbaart. Veere is als een vervallen gebouw, waarin de mensch zich klein gevoelt en de knie buigt voor de Almacht, die ten slotte alle scheppingen der menschen in ’t niet doet verzinken. Veere is als een symbool der vergankelijkheid, van opgaan en verzinken, Veere voert tot aanbidding en in Veere aanbidt men den Eeuwige. ☼ Dat geldt niet alleen voor den vreemdeling; men leze slechts Ritter’s „Zeeuwsche mijmeringen”. Maar toch wel in ’t bijzonder voor hem, omdat hij, wegens gebrek aan feitenkennis, meer dan de Hollander zich kan overgeven aan droomen en fantasieën die wat al te ver van de werkelijkheid afstaan. Want de nuchtere feiten leeren, dat zeer vele Zeeuwsche steden een veel tragischer geschiedenis hebben dan Veere. ☼ Met uitzondering van Goes, Vlissingen en Terneuzen heeft de Fortuin alle Zeeuwsche steden in den steek gelaten. Doodsch, kwijnend of schaduwen van wat zij eens waren, zijn ze thans, of . . . geheel verdwenen. Verdwenen zijn Assenede bij Sas van Gent, Houcke bij Sluis, Kats en Kortgene op Noord-Beveland, Monnikenreede bij Kadzand — aan enkele harer herinnert nog de naam van een dorpje, in de nabijheid opgebouwd — Oostende bij Oostburg, Scoeneveld in den mond der Wester-Schelde en — last not least — Reimerswaal, eertijds en nog in den aanvang der 16de eeuw de derde stad van Zeeland, een aanzienlijke en bloeiende koopstad, die tusschen 1530 en 1563 door het geweld der wateren tot nietig dorpje werd gemaakt, dat in 1634 voor goed aan de golven werd prijsgegeven. Aardenburg, het oude bloeiende Roodenburg, schrompelde in tot een doodsch landstadje, St. Anna-ter-Muiden, in de 14de eeuw de welvarende dochter van

Brugge, werd tot een nietig dorpje, van Sluis, dochterstad van Brugge ook, machtige koopstad eens, bleef een schaduw van wat ’t geweest is, Biervliet, welvarende zeestad, ging te gronde in den watervloed van 1577, en het dorpje dat thans dien naam draagt, kan niet eens als een overblijfsel der oude stad worden beschouwd; hetzelfde geldt voor Arnemuiden, in 1438 aan de zee overgelaten, maar nieuw Arnemuiden heeft ook zijn bloeitijd gehad, en hoe weinig getuigt daarvan nog het Arnemuiden van heden! De smalsteden Domburg en St. Maartensdijk werden dorpen, evenals Westkapelle, dat eens „de principaalste oudste zeestad van Zeeland” kon worden genoemd. Oostburg moge thans een welvend dorp zijn, het is niet meer de belangrijke handelsplaats, die met ver afgelegen volken koopmanschap dreef. IJzendijke draagt den naam, maar heeft op verre na niet de betekenis van de wat zuidelijker gelegen stad, die in de 13e eeuw lid der Hanze was maar reeds in de 14e eeuw grootendeels te gronde ging. Hulst, Tholen en vooral Axel zijn ook in betekenis achteruitgegaan, evenals Brouwershaven en het eens zoo belangrijke Zierikzee. En dan Middelburg, dat korten tijd de erfgenaam van het van de zee afgesloten Antwerpen scheen te worden en, hoewel in de 17de eeuw snel door Amsterdam en ook Rotterdam voorbij gestreefd, toch nog geruimen tijd als een der belangrijkste zeesteden van de Republiek der Zeven Provinciën kon worden beschouwd, maar thans nog slechts als zetelplaats van Zeeland’s bestuur en marktplaats van een vruchtbare omgeving in staat is den schijn van levende stad op te houden. ☼ En Veere? In het midden der 14e eeuw was het een handeldrijvend plaatsje met tolvrigheden en bloeiende koopmanschap; zijn grootste bloei valt in de eerste helft der 16e eeuw; veel meer dan 4000 zielen bedroeg de bevolking toen echter niet. Ziehier dan de nuchtere werkelijkheid: een bloeiend koopstadje van enkele duizenden zielen, bij lange na niet de belangrijkste stad van Zeeland (Zeeuwsch-Vlaanderen daaronder gerekend), dat door verandering van het Veersche gat en verandering der banen welke het zeehandelverkeer nam, tegen het einde der 16de eeuw begon achteruit te gaan, daarna achteruit blééf gaan, zoodat twee eeuwen later het aantal inwoners tot minder dan de helft was ingekrompen. Toch was ’t toen nog een echt, zij ’t dan kwijnend stadje, omringd door zijn middeleeuwsche muren en torens, zooals bovenstaande afbeelding getuigt, al was zijn haven niet scheeprijk meer, en al begonnen hier en daar huizen ledig te staan; een stadje echter, dat nog in 1735 in staat was, een geheel nieuw klokkenspel aan te schaffen, en nog in 1790 de gelden bezat om dat te verbeteren, hetzelfde klokkenspel, dat nog thans zijn nu stamelende klanken laat hooren. De Fransche tijd en de daarop volgende periode, die voor Veere geen opbloei bracht, toen de nog overgebleven welvarende, aan hunne geboorteplaats gehechte bewoners kwijnend Veere den rug toekeerden, met een tweetal geweldige watervloeden, maakten aan het reeds zwakke leven der stad een einde. Bij tientallen werden er sindsdien de huizen gesloopt en Veere werd een dorpje, waar nog slechts een geweldige kerk, een sierlijk stadhuisje, eenige betere dagen herinneren. ☼ Veere is dood. Maar zoo menig rijk verleden gehad. Het dient echter erkend te worden: geen Zeeuwsche stad vertoont, naast zóóveel verval, zulke, zij ’t andere doode of doodsch-geworden Zeeuwsche stad ligt zoo bekoorlijk aan de Zeeuwsche wateren, die eens aan alle steden van Zeeland haar rijkdom en welvaart schonken. A. L.

De Fundatie der Vrouwe van Renswoude te Delft.

ZONDER aarzeling valt 't maanlicht door de hooge, gordijnlooze vensters. Kil weerkaatst 't op den naakten vloer van de zaal, waar, haast verdwijnend in de hooge ruimte, ter weerszijden van den schoorsteen twee ijzeren bedjes staan. Aan de overzijde wordt de lengte van den muur nog meer geaccentueerd door het schamele waschtafeltje met zijn wit steenen kom en kan. Dat, met twee rieten stoelen en de bedjes is al het meubilair, dat het gerief uitmaakt van de oude zaal, waar eenmaal weelderiger huisraad de ruimte vulde. ☼ Doodstil is 't in het vertrek. Het maanlicht, nog verscherpt door den weerglans van de dikke laag sneeuw, welke de klimop op den muur aan de overzijde van de binnenplaats, waarop ook deze kamer het uitzicht geeft, troosteloos bedekt, het maanlicht schijnt stil op het frissche jongensgezicht in 't verstgelegen bed. ☼ Wijd-open staren Sanders oogen: even rilt hij, door vagen angst bevangen., „Jan”, fluis-tert hij, heesch, gedempt. „Jan, hoor eens, hoor nou toch es. Toe, Jan, 't is hier zoo raar, ik ben bang!” Maar Jan slaapt door, den slaap des rechtvaardigen. Waarom zou hij bang zijn.

't Is toch een eer, die ze te beurt viel, hem en Sander, dat ze hier mochten komen, in het huis aan het Oude Delft, dat ze verder mochten leeren dan de andere jongens in het weeshuis! Daarom waren ze immers hierheen gekomen, spreekt Sander zichzelf moed in, omdat hij zoo graag schilder wou worden en Jan zoo graag dokter en omdat ze zoo goed leerden. Maar 't was toch wel een beetje griezelig, vindt hij, zoo met z'n tweeën alleen in die groote kamer. 't Heele huis was zoo vreeselijk groot en er waren maar zoo weinig menschen in. 't Was lang zoo gezellig niet als in het echte huis, waar je met zoo'n boel jongens was. Maar je kwam hier ook om te leeren en goed hadt je 't er en later werd je 'n meneer, je kon schilderen, zooveel je wou En de rust keert weer in zijn bang hartje en zalig slaapt ook hij, droomend zijn illusies. ☼ Wel moet de Vrijvrouwe van Renswoude, die in 1754 op den gezegenden leeftijd van 92 jaar te Utrecht stierf en haar vermogen naliet aan het Stads-Kinderhuis te Utrecht en de Weeshuizen te Delft en 's-Gravenhage, een warm en zuiver voelende vrouw zijn geweest. Weloverwogen is het testament, waarmee Maria, baronesse van Reede, Vrijvrouwe van Renswoude en Emmikhuyzen, geboren Duyst van Voorhout, geen gewone erfmaking had bedoeld: ze had zich voorgesteld om aan „uitste-

kende jongelingen uit de drie genoemde Godshuizen een wetenschappelijke opvoeding te doen geven, en wel voornamelijk hen aan te zetten, hetzij in de mathesis, teeken- of schilderkunst, beeldhouwen of beeldsnijden, oefeningen in zware dijkagien tot behouding van ons land tegen zware overstromingen van het water, of dergelijke libre kunsten”. ☼ Door de schamele gegevens betreffende het leven van de stichteres der fundatiën te combineeren met dit zeer uitzonderlijk testament, meen ik te mogen aannemen, dat Maria van Renswoude haar kinderloosheid steeds heeft betreurd. Tweemaal is ze gehuwd geweest: 19 jaar oud trouwde ze met Mr. Dirk van Hoogveen, Veertig-Raad van Leiden, 2 jaar later was ze reeds zijn eenzame weduwe. ☼ Weer 2 jaar later werd Maria Duyst van Voorhout de vrouw van Frederik Adriaan Baron van Reede, Vrijheer van Renswoude en Emmikhuyzen, die vele aanzienlijke betrekkingen in 's lands dienst vervulde. Maar ook de Vrouwe van Renswoude bleef kinderloos: al haar liefde en aandacht wijdde ze gedurende de lange jaren van haar huwelijk (in 1749 stierf haar echtgenoot, 80 jaar oud) aan kunsten

Foto C. Steenbergh.

DE FUNDATIE DER VROUWE VAN RENSWOUD TE DELFT. DE GANG.

en wetenschappen. Vooral wis- en natuurkunde had haar belangstelling; voor de meeste vrouwen gemeenlijk eerder de zondebok dan het lievelingskind van haar aandacht. Maar Maria van Renswoude was wel een uitzondering op den regel: ze schijnt een vooraanstaande figuur te zijn geweest op dit abstracte terrein en correspondeerde zelfs met Leeuwenhoek over de natuurkunde! En ze wist haar liefde voor kinderen en haar liefde voor wetenschap en kunst tot een harmonisch geheel te verbinden. Want in 1749 maakte ze haar testament in den zin als bovenvermeld, behalve dat zij, gelijk gebruikelijk was, niet alleen aan haar familie, maar ook aan de armen te Moerkerken, Renswoude, Utrecht en Delft, de Waalsche kerken van Utrecht, Delft en 's-Gravenhage groote legaten vermaakte. Utrecht, Delft en den Haag waren blijkbaar plaatsen, die haar bijzondere voorkeur bezaten. Waarschijnlijk omdat haar echtgenoot te Utrecht, zijzelf te Delft geboren was en een groot gedeelte van haar leven in den Haag had gewoond. En dientengevolge gebeurde 't, dat nog in den aanvang der zoste eeuw, kort voordat 't prachtige patriciërshuis aan de Oude Delft 49 aan de tegenwoordige bewoners werd verkocht, het maanlicht slechts 2 kinderbedjes bescheen in het onmetelijke, holle slaapvertrek, aan de binnenplaats gelegen. Begrijpelijk is 't, dat de regenten tot den verkoop overgingen: twee pupillen, die in aanmerking komen voor uitverkiezing, voor vele weezen tengevolge van de vermindering der inkomsten van het fonds niet weggelegd, 't is wel wat heel weinig voor een woning, waarvan zonder eenig ongerief door den tegenwoordigen bewoner het geheele achterhuis werd afgebroken om zoo een grooten stadstuin te verkrijgen. Wat er overbleef is niet alleen hecht en duurzaam gebouwd, maar biedt tevens met zijn ruime, vierkante vertrekken overvloedige woonruimte. Het huis werd pas in 1803 in gebruik genomen voor het doel, waarvoor 't meer dan 100 jaar heeft gediend. Aanvankelijk werden de weezen, die in de termen vielen om van de testamentaire beschikkingen der Vrouwe van Renswoude genoeg te beleven, ondergebracht in een

expresselijk gebouwd tehuis, dat plechtig 11 December 1759 werd geopend in tegenwoordigheid van alle aanzienlijken van Delft. De vermaakte som was groot genoeg, dat (naar een gedenkboek, in 1856 verschenen, vermeldt) „van de renten een goed aantal jongelieden in drie verschillende steden, met drie afzonderlijke gebouwen en afgescheidene huishouding en beheer kunnen opgevoed, en door de bekwaamste leermeesters, met ruime bezoldiging, onderwezen worden, ja, dat sommigen, ten einde zich in het door hen gekozen beroep te volmaken, naar elders zelfs buiten 's lands, met niet geringe kosten, kunnen gezonden worden, en alle daarenboven, bij het verlaten van het Gesticht, een uitzet in geld en kleederen kunnen bekomen, zoodanig dat ouders, ook uit den deftigen burgerstand in den regel niet bij magte zijn, zooveel aan de opvoeding hunner zonen te koste te leggen”. Naast de vakken, door de testatrice genoemd, meende men nog te mogen voegen „het scheepstimmeren, het maken van molens en sluizen, de architectuur zoo civiel als militair, de navigatie, de stuurmanskunst, het maken van mechanische en astronomische instrumenten, het horologie maken, de chirurgie en zoodanige andere vakken, als de Regenten met Executeuren in het vervolg zullen oordeelen te behooren tot de vrije kunsten”. En inderdaad, vele der kweekelingen hebben aan de verwachtingen hunner opvoeders voldaan, al zijn er dan ook enkelen naar het weeshuis teruggezonden, omdat ze blijkbaar niet de noodige capaciteiten bezaten, of al hebben anderen zich „uit de fundatie verwijderd”, gelijk het verslag bij het 100-jarig bestaan der stichting zakelijk, maar uiterst veelzeggend meedeelt. In het verslag der Utrechtsche regenten hebben deze ontevreden zich „moedwillig geabsenteert!” Toch zijn ze daarom niet steeds verkeerd te gabsenteert, wat ook eerlijk wordt meegedeeld: Adam Schultz, die in 1810 zonder uitzet ontslagen werd, vinden we in 1825 terug als Luitenant der artillerie. Maar er zijn er ook, die al zeer geklommen zijn op de maatschappelijke ladder: daar is te Utrecht geweest Willem van Senus, de later zoo bekende graveur, daar was te

Delft Frederik Willem Conrad, dien de regenten zoo hoog stelden, dat ze order gaven een portret van hun vroegeren kweekeling te graveeren. Portman maakte deze gravure naar een schilderij van Anspach met dit onderschrift: F. W. Conrad, Ridder der Orde van het Koninkrijk Holland, Inspecteur-Generaal van den Algemeenen Waterstaat en Opziender-Generaal van het Hoogheemraadschap van Rijnland, enz. enz. Geb. te Delft, den 20en Dec. 1769 en Overl. op den huize Zwanenburg den 6 Feb. 1808. Dit portret hangt nu nog in een der vertrekken van het voormalige pupillenhuis, dat tevoren dienst had gedaan als ambtsgebouw voor het Departementaal bestuur van de Delft, in 1803 ontbonden. Het werd inplaats van het nieuwgebouwde tehuis in gebruik genomen, waarmee de financiën, evenals de kweekelingen, zeer gebaat waren. Het trok de aandacht om zijn toentertijd uiterst moderne inrichting: een afgevaardigde van koning Lodewijk Napoleon bezocht 't, evenals de heeren Cuvier en Noël, belast met de regeling van het onderwijs in Holland en de Hanze-steden, de intendant van koning Lodewijk d'Alphonse, de Hertog de Plaisance, baron de Stassart, zelfs Napoleon en zijn gemalin interesseerden zich ervoor. Maar geen van allen zal verder gekomen zijn dan de statie-vertrekken, welke nog thans hun ouden luister hebben be-

Foto C. Steenbergh.

DE FUNDATIE DER VROUWE VAN RENSWOUDE TE DELFT.
STUCWERK IN DE GANG.

Foto C. Steenbergh.

DE FUNDATIE DER VROUWE VAN
RENSWOUDE TE DELFT.
SCHOORSTEENBOEZEM IN DE V.M.
REGENTENKAMER.

Naar 't merg der wetenschap om tot 's lands nut te leven.
 ☞ Rijk is 't stucwerk in den corridor; in de nis ter linkerzijde bevinden zich de wapenschilden der eerste regenten, zijnde Mr. B. Bogaart, Mr. A. Mouchon, Mr. J. Teding van Berkhout, Mr. A. van der Goes Cz., Mr. J. C. van Alderwerelt met het wapenschild van de stichteres. Bazuinengelen verkondigen haar lof, terwijl het voorste gedeelte van dezen corridor wordt afgesloten door een eikenhouten deur in Louis XV-stijl.
 ☞ Hier in dit voorste deel was de plaats der officieele recepties, verboden terrein voor de weezen, die zich met eenvoudiger vertrekken tevreden moesten stellen. Toch was ook eenmaal het trappenhuis met uitnemend stucwerk voorzien: het moderne autoverkeer deed het Oude Delft en het oude huis daveren van geluid en tegen deze beproeving bleek het oude stucwerk niet bestand, zoodat thans het trappenhuis zich kenmerkt door den eenvoud van heel het achterhuis en van de bovenverdiepingen.
 ☞ In den aanvang der 19e eeuw werd het huis zoo bewonderd, dat het den regenten uitdrukkelijk werd verboden dit huis te verkoopen, maar hun werd aangeraden, in den geest der Fransche centralisatie de beide andere fundaties (in den Haag en Utrecht) met Delft te vereenigen.
 ☞ Veel ups en downs heeft de stichting meegemaakt in de ruim honderd jaar van haar bestaan: altijd is men spaarzaam geweest met het uitkiezen der kweekelingen, maar toen nu omstreeks 10 jaar geleden, nog slechts 2 kweekelingen aanwezig waren, werd tot opheffing van het gesticht en tot verkoop van het huis besloten. Dit is nu weer teruggekeerd tot zijn allereerste bestemming, de particuliere woning van een eigenaar, die de schoonheid van het verleden erkent en handhaaft.

waard. Nog zijn de wanden der toenmalige regentenkamer met rood velours d'Utrecht bekleed, het stucwerk van den schoorsteenmantel in dit vertrek, de vrije en de schoone kunsten verbeeldend, bleef bewaard, evenals het stucwerk van de zoldering en dat in den monumentalen corridor, waartoe een breede huisdeur met snijraam toegang geeft. Ook dit huis dateert uit het midden der 18e eeuw, gelijk het jaartal, boven het middelste raam van de 2e verdieping aangeeft. Daaronder lezen we deze hulde aan de Vrouwe van Renswoude:

Hier leeft Maria

[Duyst, onsterflijk

[door haer sterven

Deez' stichting was

[haer wil, zij heeft

[een schat doen

[erven

Waaruit de nijvre

[wees om vlug

[verstand geëerd

Hier afgezonderd

[leeft en vrije

[kunsten leerd.

Dus doet zij langs

[het spoor der wis-

[kunst d'armoe

[streven

RO VAN OVEN.

OOSTERSCHE MOMENTEN.

(Vervolg).

DE BROEDERS VAN DE SEKTE VAN
„SIDI MOHAMMED-BEN-AÏSSA”.

„H EER Mohammed-ben-Aïssa was een Marokkaan, eenige eeuwen geleden, die na te Fez een broederschap van bijzondere heiligheid gesticht te hebben, daarin door de Overheid werd gehinderd. Toen trokken de broeders de woestijn in, en men dacht dat zij daar wel van honger zouden omkomen. Wat ook zeker het geval zou geweest zijn, indien sidi Mohammed-ben-Aïssa niet het wonder verricht had, dat alles voor zijn volgelingen eetbaar werd: slangen, schorpioenen, steen, ijzer, glas, lood, in 't kort alles wat een minder gezegende spijsvertering onmogelijk zou hebben kunnen verwerken. Daarom heeft sidi Mohammed-ben-Aïssa nog honderden volgelingen, overal in den Islam, maar vooral in het land van Tunis — „bled-et-toens” — bekend om het fanatisme hunner oefeningen, de Aïssaïa, overal ongenaakbaar om hun verwilderd godsdienstbedrijf, doch alleen niet in Tunis. ☞ Hun geloofsverwilderding is afschuwelijk om aan te zien, al is het begin er van zeer kalm, harmonisch bijna. Een rij mannen, zangers, zitten op matten in een kring onder het gebonk van tam-tams in een klein gekoepeld heiligdom met een zwak lamplicht, en terwijl zij de *darboeka*, waarop zij bonken, soms op hun hand laten ronddraaiën, zingen zij *litaniën*. Nu en dan roept er een in lang gerekt geluid, zoo eigenaardig in de Islamietische godsdienstige

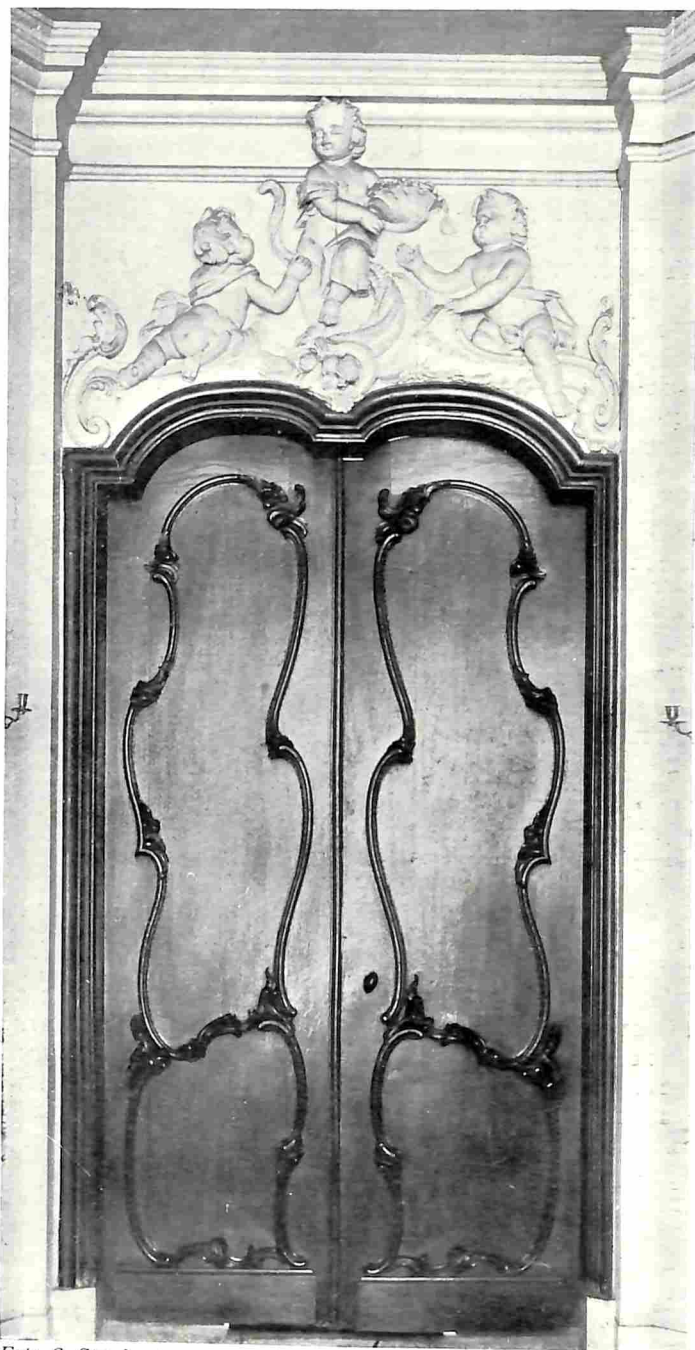

Foto C. Steenbergh.

DE FUNDATIE DER VROUWE VAN RENSWOUDE TE
DELFT. DEUR IN DE GANG.

Ontvangen boeken.

Gratama's Koninklijke Rozenkwekerij te Hoogeveen zond ons den 37en jaargang van haar Rozenkids.

gebruiken, en het schijnt met zoo langen galm te worden gezongen om het zeer ver en zeer hoog te kunnen verstaan: „Laten wij den Profeet en den heer Ben-Aïssa loven!” Daarop beginnen de aanwezige, achter een houten traliehek verscholen vrouwen het „yoe-yoe!” harer kelen te orgelen, dat, hoewel duidelijk van nabij gehoord, een antwoord schijnt op den galm van den omroeper. Het gebonk der *darboeka's* gaat door met wilde, zware, klemmende slagen, de litanie wordt in sneller tempo gezongen, eindelijk schaart zich aan den wand de sympathische keten van broeders, die in vervoering komen: de grootsten in het midden, de kleinsten aan weerskanten, vast de lijven aan elkaar gedrukt, de handen elkaar achter den rug vastklemmende om den magnetischen stroom der bezieling niet te verbreken. ☼

Dit alles is slechts een voorspel, doch men voelt aan de siddering, welke alle aanwezigen bevangt, dat het drama der godsdienstige verwildering is begonnen: de bewegingen, het lichaamsgevolg der heen-en-weer-zwaaiende mannen aan den wand, wordt steeds heviger, hun gezang en dat der litaniezangers steeds sneller, nadrukkelijker, het gebonk heeft soms de kracht van ramei-slagen. Dan treedt er één uit de keten, twee, drie, die in woeste bewegingen temidden der zangers met de gezichten naar de broedersketen gewend, in zware zwaaiingen het bovenlichaam en het hoofd met zijn woestfladderend haar heen en weer schudden. Hun bezieling zelve heeft hen uit de keten geworpen, hun kracht is heviger dan die van alle anderen. Zij moeten ruimte hebben om zich geweldiger te kunnen uiten, en terwijl zij zich voor en achter buigen, zò dat hun hersenen er als water van moeten worden, ontkleeden zij zich het bovenlichaam. Nu zijn zij ongevoelig, de extase is over hen gekomen: zij steken zich met priemen door de schouders, door de armen, in de borst, en bloeden niet. Zij halen

met een priem een oog uit zijn kas, en weten er niets van; zij eten levende schorpioenen, glas, lood, stukken doornactus en zij snakken er naar, den mond open, met begeerige oogen. Zij bereiden zich een bed van doornactusbladen, de doornen zoo scherp en lang, dat eens er een door mijn zool heendrong in mijn voet: zij vallen er met naakte borst en rug op en rollen zich om en om met wellust, ziet men. De doornen laten geen spoor in hun vleesch achter. Zij zetten zich priemen met zware houten ballen aan het eind in de lendenen, een ander slaat tegen den bal met een hamer en de priem dringt niet door. Hun lichaam is bezet met ijzeren pennen, zoo dat zij den pijlbeschoten Sint-Sebastiaan lijken, en zij dansen. Soms vechten zij met verwilderde oogen om elkaar den sabel af te rukken, kunnen niet wachten tot de ander al het genot zijner martelingen heeft gesmaakt. Op het zien van zijn genot hebben zij haast om mee te genieten. Het is een helsche woeling van

naakte lijven, glimmend van zweet, woest zwaaiende armen, wild bewegende lichamen en gezichten van vreeswekkende extase, waarin enkele nuchter gebleven broeders met moeite de orde handhaven. Deze roepen soms weer, de hand aan den mond, naar het verre, naar het hooge: „laten wij den Profeet en Heer Ben-Aïssa loven!” Dan, als antwoord, het georgel en gekir der vrouwen als uit het verre, als uit het hooge. ☼ De martelaars kunnen niet meer: het zweet gilst hun langs de gezichten, langs de borsten. Op een bankje heeft de sjeich, vriendelijke grijsaard, de extase der jongeren goedkeurend aangezien: een schōdne grijsaard is hij. Hij staat op en trekt dezen en genen de priemen uit het lijf en hij omarmt den martelaar innig, terwijl hij aan diens oor een gebed fluistert, alleen hoor-

baar voor hem, een gebed dat uit de prevelende lippen van den ouden man dadelijk valt in het hart van den moeden zwoeger om den geloove. Dit is de belooning, de zaligheid na het vagevuur. Of de martelaars leggen, zich aan zijn voeten neerwerpende, het hoofd op zijn knieën, de oogen gesloten, het oor opgeheven om de zoete vertroosting te vernemen, en men ziet, terwijl de sjeich prevelt, hoe de gemoedstorm bedaart: de verwilderde gezichtstrekken worden, zoo even nog verwrongen, weer menschelijk, ontvangen een uitdrukking van welbehagen, van zoete rust, en dit schouwspel, zoo vaak men het ziet, roert steeds tot tranen en geeft de sensatie van iets, dat waarachtig boven het leven uit. U de vrijwillige martelingen dezer mannen verklaart. De martelaars van zoo even staan verkalmd van aan de knieën des sjeichs op, glimlachend nog, als met een naglimp der pas genoten zoetheid in de oogen. Zij kleeden zich weer aan, vertoonen geen spoor van vermoeidheid, noch hun lichamen enig merkteken van mishandeling. ☼ Dit schouwspel is afschuwelijk, bedroevend,

vreeswekkend, maar het is ook grootsch, indrukwekkend, aandoenlijk.

(Slot volgt).

MAURITS WAGENVOORT.

Foto C. Steenbergh.

DE FUNDATIE DER VROUWE VAN RENSOUDE TE DELFT.
POORTJE ACHTER DEN TUIN, MET DOORKIJK.

Zuid-Afrikaansch Natuurschoon.

OOSTWAARTS van Kaapstad en dan in Noordelijke richting dwars door de Transvaal, strekt zich over een afstand van meer dan 2000 K.M. een bergketen uit, van welke het voornaamste gedeelte den naam van Drakensbergen draagt. Deze Drakensbergen zijn voor Zuid-Afrika, wat het Himalayagebergte is voor Indië en Thibet of het Rotsgebergte voor Noord-Amerika. De hoogste toppen reiken tot ruim 3600 Meter boven den zeespiegel; de bekendste top, de Mont aux Sources, ligt in het Zuid-Afrikaan-

sche National Park, hetwelk den naam draagt van Mont-aux-Sources Natuurmonument. Het is nog slechts enkele jaren geleden, dat dit gebied zoo goed als onbekend was. De Zuid-Afrikaansche Alpenvereeniging heeft echter voortdurend voor dit brok ongerepte natuur propaganda gemaakt; het bezoek neemt nu voortdurend toe. De tocht naar Mont-aux-Sources, door de Tugelakloof, duurt gewoonlijk twee à drie dagen. Zuid-Afrika bezit een groote verscheidenheid aan natuurschoon; als een der meest grootsche watervallen der wereld moeten de Victoria-vallen genoemd worden. Op een afstand van 80 K.M. van Kimberley splitst de spoorlijn zich, na de Vaal Rivier gekruist te hebben in een Oostelijke lijn door de Transvaal naar Johannesburg, Pretoria en Natal en in een Noordelijke lijn naar Rhodesia. Rhodesia zou (zoo droomde tenminste Cecil Rhodes) uitstekend geschikt zijn, om door blanken gekoloniseerd te worden. Het bezit, behalve een grooten bodemrijkdom, een merkwaardige verscheidenheid aan natuurschoon, waarvan de Victoria Waterval in de eerste plaats genoemd moet worden. De brug over de Zambesi Rivier is een meesterstuk van ingenieurskunst. De afbeelding hierboven doet het wilde karakter van het landschap goed tot zijn recht komen.

F. S. B.

ZUID-AFRIKAANSCH NATUURSCHOON. DE DRAKENSBERGEN IN NATAL.

Het Moens-Hofje te Amsterdam.

DE hofje bevindt zich in de Vinkenstraat (aan de Zuidzijde) bij de Dommerstraat, dus in het N.W. deel van den Jordaan. Van ouds lagen in den Jordaan vele van zulke hofjes, doch niet alle hebben in het voorrecht gedeeld van dit hofje, dat tot heden is blijven bestaan. Getuige het niet ver van daar gelegen Medemblicker hofje, waarvan de huisjes eerlang verhuurd moesten worden. Het Moens-hofje bestaat uit een negental woningen, elk voor één bewoonster bestemd, waarvan er vier aan de Vinkenstraat, en vijf achter op de binnenplaats van het hofje zijn gelegen. Een der bewoonsters — allen vrouwen boven de 50 jaar — vervult de rol van portierster, en heeft haar woning aan de linkerkzijde van de hoofdeur, toegang gevende tot een niet te smalle gang, welke naar de binnenplaats voert. Het zijn overigens alle nederige woningen, zooals uit de lage gevels der vier optrekjes aan de Vinkenstraat al dadelijk blijkt. Deze bestaan uit een kleine voor- en achterkamer, benevens zolder en vliering, doch bezitten alle een aparte huisdeur. De achterhuisjes op de binnenplaats zijn op de zelfde wijze ingericht, behalve dat hier maar één enkel vertrek gelijkvloers voor

de bewoonster beschikbaar is, een vrij ruim vertrek echter. Naar ouderwetschen trant zijn verder in elke woning een bedstede en een muurkast aanwezig. De binnenplaats is vrij groot, wordt aan linker- en rechterzijde afgesloten door aangrenzende perceelen, en van voren en achteren door de hofjes-huizen. Langs de huisjes staan hoge, gesnoeide lindeboomen, welke in den zomer hun verkwikkende schaduw op het plaatsje werpen, dat dan ook verder door bloemen en heestergroen wordt verlevendigd. Nu, in den winter, valt de aandacht meer uitsluitend op een oude regenwaterpomp, welke niet meer werkt, en een nieuwen put voor schrob- en boenwater, een huisje voor geheim gemak en verder op de geveltjes der lage huisjes. De in twee helften opengaande huisdeuren der vijf achter-woningen komen op dit plaatsje

Foto C. Steenbergh.

HET MOENSHOFJE TE AMSTERDAM ACHTERHUISJES AAN DE BINNENPLAATS.

uit. En de bewoonsters der achterhuisjes en die van de voorhuisjes, waarvan de achterkamer een raam heeft met uitzicht op dit plaatsje, kunnen elkander van achter de gordijntjes bespieden en weten natuurlijk precies alles van elkaars doen en laten af. ☞ De portierster, ijverig, oud vrouwtje, die ons alles liet zien, wat er op zoo'n klein hofje bezienswaardig is, deelde ons mede, dat alle huisjes bewoond zijn, dat de vrouwen er zich voor een zeker bedrag hebben moeten inkoop, allen Rooms-Katholiek zijn, maar niet armlastig, dat zij, behoudens in geval van ziekte, er zoo lang mogen wonen als zij verkiezen enz. ☞ De bouwtrant van dit hofje, zooals wij het heden aantreffen, schijnt wel in hoofdzaak 18e eeuwsch. Volgens Wagenaar althans waren in diens tijd de vier huisjes aan de straat nieuw, en nieuw zal derhalve toen ook wel het wapen zijn geweest met de gravenkroon, omgeven door lauwertakken, dat wij thans nog boven den ingang aan de Vinkenstraat aantreffen. Het blazoens stelt voor een zilveren degen met zilveren gevest, de punt omhoog, waaronder in blauw een rood naaikussen, geboord met goud en voorzien van gouden kwasten, hetgeen blijkt te zijn het wapen van de graven van Moens¹⁾. ☞ Verder blijkt uit een bord, geplaatst boven een der huisjes op de plaats, dat die huisjes later (nadat Wagenaar dit geschreven had), insgelijks zijn vernieuwd geworden. Dit bord is van hout, wordt door twee kinderfiguurtjes omhoog gehouden, en vermeldt, dat Maria Magdalena van Sluijpwijk, gravin van Moens, dezelve in 1766 heeft laten herbouwen. Dit bord van vrij groote afmeting, is overigens niet bijzonder fraai. ☞ Een vernieuwing heeft ten slotte nog plaats gehad in 1887, toen Franciscus Theodorus Everard aan dit hofje een legaat tot dit doel vermaakte. Hij was waarschijnlijk een der regenten in dien tijd. *Hun aantal is, naar ons bleek, thans vier.* ☞ Het hofje wordt in de wandeling, ook heden nog, wel het Ottershofje genoemd. De verklaring daarvan is op geen enkel opschrift in dit hofje meer te vinden, maar wordt gegeven door het feit, dat een Amsterdamsch koopman uit de 17e eeuw, Hillebrand den Otter, heer van Vrijnesse, Sluijpwijk, Ravensbergen etc., het heeft gesticht. Hij kocht daartoe in 1627 drie erven aan de zuidzijde van de Middenstraat (thans de Vinkenstraat) en maakte daaromtrent in 1636 eene wilsbeschikking²⁾. Maar aangezien hij geen zonen naliet, maar wel een dochter, kwam door vermaagschapping dit hofje eerlang in het bezit van de van Moens. ☞ Maria Magdalena van Sluijpwijk, gravin van Moens, een dochter van graaf Gerbrand van Moens, in 1802 overleden, schijnt de laatste uit dit geslacht geweest te zijn, die het hofje bezat en er iets voor gedaan heeft. Waarschijnlijk zijn daar voor hare rekening blijkens voornoemd opschrift alleen de achterhuisjes gebouwd, de voorhuisjes, welke er thans staan, en in Wagenaar's tijd nieuw waren, er door haar vader, die in 1759 overleed, geplaatst, of diens broeder Henrik, in 1753 gestorven. ☞ Hoe de toestand van het hofje vóór dien tijd was, hebben wij niet vermeld of beschreven gevonden. Wagenaar vermeldt nog, dat het hofje in zijn tijd ook door gereformeerden bewoond werd.

J. C. WAAL.

Over de sneeuw en op het ijs.

AL van oudsher waren de bewoners der koude luchtstreken gedwongen om in den barren wintertijd, wanneer sneeuw en ijs het verkeer danig belemmerden, ja bijna onmogelijk maakten, te zoeken naar middelen om deze hinderpalen te overwinnen. ☞ Onder den drang dezer noodzakelijkheid deed de vindingrijkheid van den menschelijken geest de „sneeuwschoen” en de „schaats” in hun verschillende vormen geboren worden; bij sommige volkeren is de eerste bekend onder den naam „Ski”, afgeleid van het oud-Noorsche „Skidi”, waaronder oorspronkelijk een

groote, van beenderen vervaardigde, schaats werd verstaan. ☞ De sneeuwschoen is veelal uit lorkenhout gemaakt, heeft een lengte grooter dan die van zijn gebruiker en is geheel vlak, uitgezonderd het voorste gedeelte, dat opwaarts gebogen is. Het hout is overtrokken met zeehondenvel dat, met de haren naar achteren gericht, door middel van vischlijm en zoo glad mogelijk, over de geheele onderzijde bevestigd is; aan den rand zijn ter weerszijden van den schoen spalkvormige strooken van vischbalein of van glad, hard hout voor het vastmaken aangebracht. ☞ Zijn deze sneeuwschoenen of Ski's, die lang niet het elegante uiterlijk hebben van de soortgelijke instrumenten onzer hedendaagsche „sportsmen”, al zeer geschikt om zich met groote snelheid over de uitgestrekte sneeuwvelden te bewegen, voor het beklimmen van besneeuwde hoogten en voor het gaan over oneffen terreinen zijn ze door hunne groote lengte en geringe elasticiteit niet bruikbaar, waarom de wintergarderobe van sommige volkeren naast de grootere ook een kleinere soort bevat, die op dezelfde wijze is vervaardigd, maar dan van zeer dun en buigzaam hout. In noordelijk Amerika en Japan gebruikt men sneeuwschoenen van weder andere constructie; zij zijn daar langwerpige, houten ramen bespannen met vlechtwerk van dierenhuiden, meestal van geiten; voor het raamverband zorgen enkele dwarshoutjes. ☞ Overwon de mensch de verkeersmoeilijkheden, die de besneeuwde velden hem bieden, door het gebruik van den sneeuwschoen, ook die welke het gladde ijsdek biedt vroegen zijne aandacht en hier werd eveneens een oplossing door hem gevonden. Hij vervaardigde „ijs-schoenen”, aan de onderzijden voorzien van punten of tanden, die den voet tegen uitglijden behoedden, maar die geen geschiktheid voor „sneeverkeer” bezaten; nog binden de bewoners van Siberië en Alaska onder hun schoeisel platen van walrustanden of van fossiel ivoor, waar scherpe punten op bevestigd zijn. ☞ Voldeden de ijs-schoenen wel bij het torsen van lasten, snelheid kon men echter eerst ontwikkelen bij het gebruik van de „schaats”, zij het dan aanvankelijk in haar primitieve gedaante. Vraagt bij ons een jongen, die verlangend is om de schaats-

sport te beoefenen aan zijnen vader om een paar schaatsen, dan antwoordt deze soms afwerend: „neem maar een paar ossenribben, vent!” De papa bevroedt doorgaans niet, dat zijn gezegde feitelijk een weerklank is uit lang vervlogen tijden, uit de kindsheid der schaats-sport, toen de mensch inderdaad gebruik maakte van onder zijn schoeisel gebonden, gepolijste beenderen. In Friesland werden bij terpen, diep in den grond, eveneens nog beenen schaatsen gevonden, o.a. bij Midlum, waar een paar werd aangetroffen van 35 c.M. lengte, aan de voor- en achterzijde voorzien van gaatjes voor de bevestiging aan den voet. Ook de Paalbewoners gebruikten schaatsen van paardenbeenderen. De Skandinaviërs uit de 16e eeuw waren de laatstbekenden, die zich op de botten hunner huisdieren over het spiegeland vlak voortbewogen. 't Is wel een heele schrede van die primitieve schaatsensoort naar onze stalen kunstschaatsen, doorloopers en hoe zij verder heeten mogen, maar het voornaamste, de eer van de vinding zelve, blijft toch aan onzen verren voorvader! ☞ De Noorsche volkeren, de Friezen en de Hollanders, waren in Europa de eersten, die zich algemeen op de schaats-sport toediepen en daarbij de ijzeren schaats gebruikten, die blijkens oude Nederlandsche schilderijen en vondsten bij afgravingen van venen, reeds in de 14e eeuw hier in gebruik was. Eerst later namen andere landen het schaatsen als „sport” over. Met groote hartstocht legde men zich hier te lande op het schaatsen toe, niet achtende het gevaar dat daaraan verbonden was, een gevaar, dat, evenals bij alle soorten sport, doorgaans veroorzaakt wordt door waaghalzerij. Drie, misschien vier eeuwen geleden, bestond er reeds een plaat waarop schaatsenrijders waren afgebeeld, die door een eveneens schaatsenden „Doodt” met geschouderde zeis achtervolgd werden en waarbij het heette:

„Haest U, rept U lanx die baan,
Want de Doodt rijdt achteraan”.

Foto C. Steenbergh.

HET MOENSHOFJE TE AMSTERDAM.
WAPEN BOVEN DEN INGANG.

¹⁾ De heraldieke kleuren zijn eenigszins anders, blijkens de genealogische en heraldische bladen, Jaargang 7.

²⁾ Blijkens korte genealogie den Otter-Moens van Dr. J. F. M. Sterck.

terwijl een ander, meer bekend rijmpje zich in dienzelfden geest uitlaat waar het zegt:

„t En is geen ijs
Of 't kost menschevleys”.

☞ Dat de schaatsensport onder ons geheele volk en onder alle klassen „leeft”, behoeft hier nauwelijks gememoreerd te worden. Zij is met hare attributen van alle soorten sport zonder twijfel de meest populaire en . . . een Hollander ontdooit immers eerst als he: flink vriest! „De oude Gelijkheid, van de aarde verdwenen, kreeg van den Winter een pas voor het ijs”, zegt een onzer echt-Hollandsche dichters (Bogaers), die zelve een liefhebber van schaatsenrijden was en daar in de volgende regelen van getuigt:

„t Luwtje nochtans der belommerde dreven,
't Starrengeglim op het golvend verschiet,
Moest ik er 't ijs en de schaatsen voor geven,
(Lach wien het lust!), ik begeerde ze niet!”

☞ De Friezen waren bij ons van ouds de „hardrijders”, die „den wind doodjoegen”, de Hollanders de „sierrijders”, die behagen schiepen in „beentje over”, dansen, den naam in 't ijs snijden enz. Natuurlijk komen ook onder de Friezen individueel wel „kunstrijders” voor, evenals onder de Hollanders „hardrijders”. Noemen wij slechts een vroegeren burgemeester van Bolsward, Pier Koopmans, die beide kwaliteiten in zich verenigde. Met zijn schaatsen sneed hij zulke fraaie letters in het ijs, dat de schoolmeesters verklaarden het met de pen op papier niet te kunnen verbeteren, terwijl hij toch ook zoo'n echte Friesche hardrijder was, dat hij naast de slede zijner familie rijdende, onder het schaatsen de harddravers mende, ja zelfs „en passant” hierbij de slede op en af sprong. ☞ Ook Bogaers weet ons van die bijzondere eigenschappen te vertellen:

„Ettelijken weven, bij 't hellen en gieren,
(Hollandsche kunst) een bevalligen dans;
Andren, gekromd in het spannende pogen,
Snelte bejagend voor konstigen zwier,
IJlen als pijlen den bogen ontvlogen,
Recht naar het doel op de Friesche manier”.

☞ Van de Engelschen uit de 13e eeuw, onder Hendrik III, wordt eveneens verhaald, dat zij aan schaatsenrijden deden, maar dan héél wat minder sportief dan hier te lande. Zij gebruikten nog dierenbeenderen, terwijl zij hun beenen stil en tegen elkaar gesloten hielden en zich met puntstokken voortbewogen op de wijze als wij nog kennen bij de „prikslêe”. ☞ Het zeilen met schaatsen, waarbij men als zeil een met stof bespannen raam achter zich houdt en waarmede men soms een sneltreinvaart bereikt, wordt slechts weinig beoefend, wijl daartoe zéér groote, sneeuwvrije ijsvlakten noodig zijn. ☞ Om aan den lust tot schaatsenrijden ook des zomers en in „kwakkelwinters” te kunnen voldoen, werden in sommige groote steden als Londen, Berlijn, Parijs, overdekte ijsbanen aangelegd, waar het water kunstmatig bevroren wordt; 't is echter slechts een „surrogaat” van onze echte wintersport met hare heerlijk-gezonde beweging in de open lucht. ☞ Nog méér een „surrogaat” is de rolschaats, die toch ook niet „van den laatsten tijd” is, want al in 1790 werd gerolschaatst op den ouden weg den Haag—Scheveningen. Daarna hoorde men in langen tijd niets meer van haar, tot zij enkele jaren geleden, vermoedelijk onder invloed van de steeds beter wordende wegbedekking onzer steden en villadorpen, zich weder eenig burgerrecht verwierf. De beoefening van deze sport geschiedt echter vrijwel uitsluitend door de jeugd; zelfs de in Amerika in den handel gebrachte rolschaatsen met kleine motoren gingen er bij het groote publiek „niet in”. De voorlooper van de rolschaats is in Noorwegen te zoeken, waar men reeds vroeg „houtschoenen” met raderen er onder kende. ☞ Het is niet gewaagd de veronderstelling uit te spreken, dat onze schaatssport, die als wintersport haars gelijke niet heeft, voorloopig géén ernstige concurrentie heeft te vreezen en dat nog vele komende geslachten haar enthousiast zullen beoefenen.

J. J. F. SCHILT.

EEN WESPENNEST.

EEN WESPENNEST.

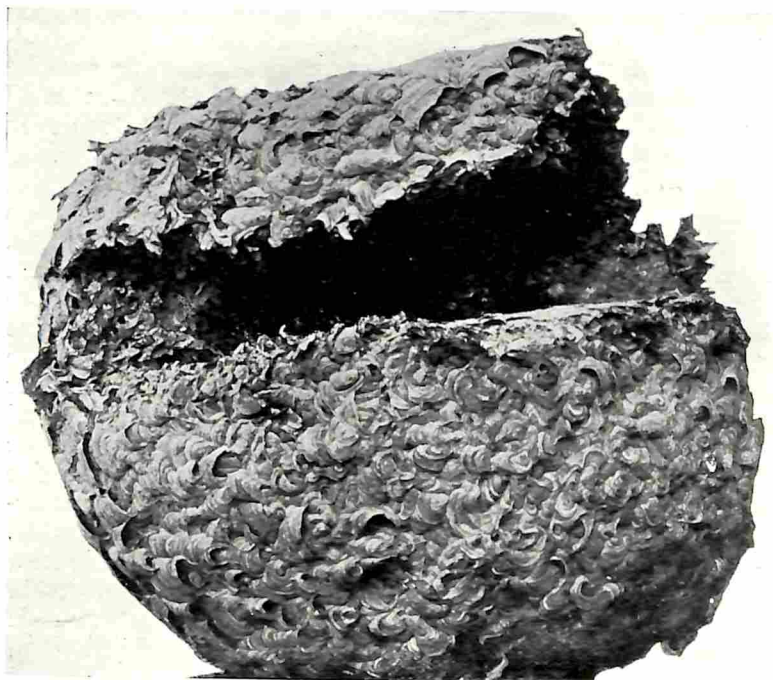
EEN onzer lezers schrijft ons: „Dezen zomer ontdekte ik onder de overstekende kap van mijne woning een ongewone drukte. Duizenden wespen vloegen door een kleine opening naast een houten spant in en uit. Blijkbaar hadden ze op de vliering van mijn huis een nest gebouwd. Ik heb de beestjes kalm laten doorwerken, met het voornemen in het najaar eens te gaan zien wat door dat leger was tot stand gebracht. ☞ De vorige maand ben ik op onderzoek uitgegaan, en bleek mij, dat zich op het vlieringzoldertje een enorm wespennest bevond. Het was een pracht-exemplaar van buitengewone afmeting, waarom ik den timmerman opdroeg het nest, dat aan een dakspant was vastgehecht, uiterst voorzichtig met een zaag te verwijderen. ☞ Het nest is totaal ongeschonden verwijderd. Gevaarlijk was dit werkje allerminst, want er was „niemand thuis”. De omtrek van het nest is 1.46 M. Om de grootte ervan duidelijk te demonstreeën heb ik, behalve van het nest afzonderlijk, ook een foto genomen van mijn zoon, met het nest in zijn handen.” ☞ Beide foto's zijn op deze bladzijde gereproduceerd.

KONINGEN IN BALLINGSCHAP

door CHARLES G. D. ROBERTS.

DE LAATSTE (Vervolg).

3) **H**IJ placht te zeggen dat de oogen van den Laatste, wel duister en vaag onder den voortjagenden orkaan, maar toch vreemd verlicht door het flitsen van scherpe horens en rollende oogen en met schuim bedekte neusgaten, de eindeloze en talloze kudden buffels zagen, met de prairiewolven aan weerszijden loerend op buit, en die al maar zuidwaarts trokken, en zich eindelijk in het duister verloren. Payne verklaarde dat de Laatste, in het bulderen van den wind, daar ginds in het nachtelijk duister luisterde naar het voorttrekken van al die verdwenen kudden. En hoewel de andere wachters het er heimelijk onder elkaar over eens waren dat hun chef een massa onzin verkocht over „die ouwc' buffel met zijn giftige humeur”, begonnen zij toch langzamerhand den Laatste te beschouwen met een zeker ontzag, en zijn grillen te behandelen met een zekere toegeeflijkheid. ☞ Dien winter was men bezig een tunnel onder een hoek van het park door te graven. Deze tunnel liep een eindje onder het voorgedeelte van het terrein van den Laatste door, en liep verder dicht langs het schilderachtige huisje, dat door Payne

EEN WESPENNEST.

en twee van zijn helpers werd bewoond. Op dit punt lag het park laag, en de aardlaag boven den tunnel was hier slechts dun. Na dagenlang regen en alles doorweekende Januari-dooi kwam er een Zondagmiddag waarop zon en lucht samenwerkten om de aarde te foppen met een schijn van lente. De knoppen en aarde deden denken aan April, en vroolijke menigten stroomden naar het park om zooveel mogelijk te genieten van den tijdelijken aftocht van den winter. Juist toen de vroolijkheid zijn toppunt had bereikt, overal kinderstemmetjes luid opklonken als gekwetter van spreeuwen, en Bong, de kleine olifant, goedaardig het breede, witte pad opwaggelde met zooveel kinderen op zijn rug als hij maar bergen kon, klonk er een dreigend gerommel, als bij het begin van een aardbeving, dat langs het voor-terrein van den Laatste liep. Met onfeilbaar instinct maakte Bong rechtsonkeert, en vluchtte dwars het grasveld over met het jonge volkje op zijn rug. De menigte die nauwelijks wist waarvoor zij vluchtte, volgde het voorbeeld van den olifant met bleke gezichten en kreten en gillen. Een oogenblik later zonk de aarde met een dof gescheur langs het geheele voorterrein in den tunnel, en sleurde een half dozijn vakken van de gehate wering van den Laatste mee. Een oogenblik slechts en de paniek onder de menigte was verdwenen. Iedereen besepte wat er gebeurd was, en bovendien hadden allen, dank zij de tijdige waarschuwing van Bong, veilig uit de voeten kunnen komen. Daar nu alle vrees voor aardbeving verdwenen was, stroomde de menigte haastig terug, om in den ingestorten tunnel te staren, die nu een soort van chaotische, gapende sloot vormde, welker wanden op sommige punten steil en op weer andere plaatsen langzaam aflieden. De menigte was luidruchtig van opgewonden belangstelling en verlichting dat zij er zoo geheel zonder ongelukken was afgekomen. De instorting liep juist onder een hoek van het huis van den wachter door, had een stuk van de fundamenteen weggerukt, en het geheele gebouw lichtelijk op zij getrokken zonder het omver te werpen. Payne, die juist bezig was zijn Zondagsche toilet te maken, kwam naar buiten in zijn scheefgezakte portiek, half gekleed en met een scheerkwast met zeep eraan in de hand. Hij keek even naar de aangerichte schade, en verdween toen haastig weer binnenshuis, terwijl hij tegelijkertijd het noodsignaal gaf aan de andere wachters in verschillende gedeelten van het park. De Laatste, die op het heuveltje had gestaan, met zijn rug naar de menigte toegekeerd, had zich snel en verbaasd omgedraaid bij het donderende geluid van de instorting. Een paar minuten was hij norsch blijven staan kijken daar hij de situatie niet overzag. En toen, heel langzaam, drong het tot hem door dat de wanden van zijn gevangenis verdwenen waren. Ja, zoowaar, daar lag eindelijk zijn weg naar de vrijheid, zijn pad naar de groote, open vlakten waarnaar hij zoo onbestemd had gehunkerd. Met statige kalmte daalde hij zijn heuveltje af om de zaak te gaan onderzoeken. Doch even later drong een ander denkbeeld in zijn tragen geest door. Hij zag de rumoerige menigte terugstroomen en zich scharen langs den rand van de instorting. Dit waren zijn vijanden. Zij kwamen hem tegenhouden. Een vreeselijke woede maakte zich van hem meester. Hij uitte een woest en waarschuwend geloei, en kwam dwars het veld over stormen, met den neus aan den grond, donker, reusachtig en onweerstaanbaar. De menigte begon te gillen en deinsde terug. „Hij kan er toch niet over!” schreeuwde er een. Doch anderen riepen: „Jawel, dat kan hij wèl! Daar komt ie! Maak dat je wegkomt!” En gillend verspreidden zij zich over het veld, in de richting der kiosken hollend, naar de paviljoens, de boomen, naar alles wat een schuilplaats beloofde voor dat aanstormende onheil. Bij den rand van de instorting — die op dit punt niet steil was, doch langzaam afdaalde, — bleef de Laatste heel even staan. Toen stortte hij zich erin, vloog over den kop in de débris, krabbelde weer op, en werkte zich snuivend tegen de andere helling op. Toen zijn kolossale voorlijf, met zand overdekt, over den rand te voorschijn kwam, terwijl zijn kleine oogen rolden en vuur schoten, en het schuim hem van de roode neusgaten vloog, vormde hij een ware nachtmerrie voor die vluchtelingen die durfden omkijken.

Bovenop de ingestorte schans aangekomen, bleef hij even staan. Er waren zooveel vijanden dat hij niet goed wist wie het eerste te vervolgen. Doch recht voor hem uit, in het midden der open ruimte, ver van eenige schuilplaats, zag hij een troepje opeengedrongen kinderen en kindermeisjes die doeleloos vluchtten. Er klonken schrille kreten uit dit menschenloos vluchtten. Er klonken allerlei kleuren, rood, geel, blauw en helder kluwen, waarin allerlei kleuren, rood, geel, blauw en helder paars op en neer dansten. Den dollen buffel leken dezen de meest in het oog loopende, en luidruchtigste, en daarom de gevaarlijkste zijner vijanden toe. Onder luid geloei stak hij zijn staart recht de lucht in en stormde hen na. Enkele oogenblikken lang volgde er een angstige stilte overal op het veld. En toen verschenen er van verschillende kanten geuniformde helpers, rennend en luid schreeuwend om de aandacht van den buffel af te leiden. Zwart-gejaste mannen, slechts gewapend met hun wandelstok, scheidden zich af van vluchtende groepen, en kwamen met den moed der wanhoop terugijlen om de kinderen te verdedigen, die nu in hun doodsangst onder het loopen begonnen te struikelen. Sommige van de kindermeisjes vluchtten reeds ver voor de anderen uit, terwijl anderen, en dat waren de trouwen en plichtbewusten, met van angst uitpuilende oogen, hun kleine beschermelingen oppakten en voortwankelden onder den last. Reeds had de buffel de helft der open ruimte die hem van zijn vijanden scheidde, afgelegd.

De grond dreunde onder zijn daverenden galop. Op dit oogenblik verscheen Payne weder in de verwoeste portiek. Een blik toonde hem dat er niemand dicht genoeg bij was om tusschenbeide te komen. Met een streng en verdrietig gelaat hief hij den noodlottigen 405 Winchester die hij had meegebracht, op. De plek waarop hij aanlegde, was juist achter den machtigen schouder van den Laatste. Het rookeloze kruit sprak met een doffen, giftigen knal, heel anders dan de luidruchtige ontploffing van zwart kruit. De Laatste struikelde, doch herstelde zich oogenblikkelijk weder, en stormde voort. Hij was gewond, en hij voelde dat die vluchtende vijanden hem dat hadden aangedaan. Even vertoemde zich een uitdrukking van niet-begrijpen op Payne's gelaat. Toen vuurde hij nogmaals. Ditmaal had hij beter getroffen. De zware, ontplofbare kogel scheurde recht door beenderen, spieren en hart, en de Laatste stortte voorover, op zijn kop, en reet den grasgrond nog meters ver op in zijn val. Toen zijn woeste oogen zich langzamerhand verzachtten en beneveld werden, zag hij misschien weder — dit zou de treurig gestemde hoofdwachter die hem gedood had, ons tenminste willen doen gelooven — de schimmige vlakten zich strekken onder den stormhemel, en de heirscharen van zijn verdwenen verwanten wegtrekken, het duister in.

(Wordt vervolgd.)

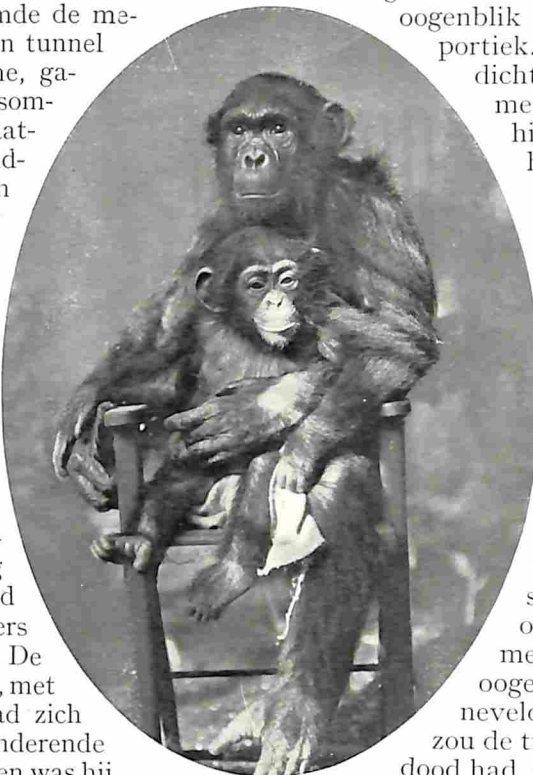

Foto C. Steenbergh.

OP GROOTVADERS
SCHOOT

GELUK.

Zoals de bleeke sneeuw nu zweeft
En zachtjes neervlokt op de wereld,
Zoals de dauwdrop schuchter beeft
Als morgenlicht de lucht doorperelt,

Zoals wen iris even beeft
En dan verbleekt in ijler kleuren,
Zoals een roos haar schoonheid geeft
En dan, verflenst, niet meer zal geuren,

Zoo is geluk, dat weldra zal vergaan
Zoals de zon de sneeuw doet vluchten,
Zoals de dag den dauw doet gaan.

Zoo sterft geluk en na haar droeve dood
Gaan wij het leven door in bange zuchten
Tot weer een nieuw geluk bloeit, wondergroot.

G. L.